

to 22, Galicija 17, Moravska 10, dolnja Avstrija 9; le po eno gimnazijo imate Solnograška in Goriška. Na vseh teh gimnazijah je bilo 1786 učiteljev, (med temi 428 duhovnih 1358 pa svetnih. Učencev je bilo 26.328, med njimi 580 privatnih. — Realnih gimnazij je bilo preteklo leto 60 z 970 učitelji, med njimi 128 duhovnih, svetnih pa 742); učencev je bilo 12.230, in to 12.114 javnih, 116 pa privatnih. Preskušnjam zrelosti (maturam) se je podvrгло na obojnih teh gimnazijah 2077, od katerih jih je 1869 prestalo preskušnje z dobrim uspehom, 208 pa jih je padlo. Med učenci, ki so maturo dobro prestali, se je podalo: 17 odstotkov v bogoslovje, 43 odstotkov v pravoslovje, 12 odstotkov k zdravništvu, 20 odstotkov k filozofiji, en odstotek pa v tehniko.

* *O grozni lakoti na Kitajskem (Kini)*, o kateri so „Novice“ že poročale, se čedalje več sliši. Umrlo je že čez 5 milijonov ljudi. V vladnem časniku glavnega mesta Pekinga od srede meseca sušca se bere poročilo iz Li-Ho-nie, poslano deželnemu glavarju Honana in Yana, ki je viši komisar podporne gospóške. To poročilo pripoveduje, da so Kitajci prvi čas vživali meso mrličev, ki so lakote (glada) poginili; pozneje je snedel močnejši slabejega; zdaj pa jedó moške svoje žene, stariši svoje otroke; otroci pa svoje stariše. Kaj tako strašnega, kakor je ta lakota na Kitajskem (v Aziji), ki je nastala po večletni grozni suši, še ne pomni svet. Ako ne pride hitra in zdatna pomoč, vzame konec vse prebivalstvo cele te okrajine Kitajskega cesarstva, ki v vseh svojih velikih deželah šteje okoli 300 milijonov duš. Vse to potrjuje tudi Šanšijski katoliški škof monsg. Monagatta iz Tai-Yuena, glavnega mesta okrajine, katera največ trpi po lakoti. Vlada žalibog pa je do sedaj celó malo storila zoper to silno nesrečo, kar cesar sam priznava s tem, da je ukazal, da namesti 10 jedí opoldne naj jih dobí le 3. Kaj pač bo to izdalo pri taki grozni lakoti ljudstva!!

* *Kako se je ciganov rešil Segedinski župan*. Ko so se cigani dalje časa klatili okoli Segedina in nič ni pomagala pregnati jih iz okolice, je zapovedal Segedinski župan, da se vsem ciganom imajo lasje ostriči. Ko so cigani zvedeli to zapoved županovo, vrgli so se pred njim na kolena in prosili, naj se jim ta „sramota“ ne stori. Župan pa se ni dal izprositi; mahoma so bile škarje tukaj in cigani so morali gologlavi oditi. Preklinjaje so sklenili med seboj, da se nikdar več ne vrnejo v to „zlodjevo“ občino.

Naši dopisi.

Iz Maribora. (*Slomšekova svečanost*), ker je deloma bila policijsko zabranjena, daje povod ostre kritike vsem časnikom, ki niso v nemčurstvo zagrizeni. Naj „Novice“ zanimivemu svojemu poročilu pretekle srede dodadó še kaj, kar je spomina vredno. Vrli „Slov. Gospodar“ je v 26. listu pod naslovom „Slomškov spomenik“ priobčil celo pismo dr. Jan. Bleiweisa, katerega je odboru, ki je stavbo spomenika v svojih rokah imel, poslal z željo, naj bi se čital v svečani „besedi“ čitalnični zbranim čestiteljem Slomškovim. Naj iz tega pisma tudi „Novice“ svojim čitateljem priobčijo dva članka: enega, ki z besedami Slomškovimi govori o tem, kakošne podobe si je nepozabljivi ranjki sam želel, — drugega pa, ki — gledé na ukaz Mariborskega mestnega paše od 24. junija 1878. — nam preočitno kaže, da Mariborčane še zmiraj tiste nadloge tarejo, kakor so jih trle l. 1862. — O 1. zadevi se glasí dr. Bleiweisovo pismo tako-le: „Leta 1853. sem začel izdajati „Koledarček slovenski“,

ki sem ga kinčal s podobami najizvrstnejših pisateljev naših. Naravno je bilo, da sem tudi Slomška prosil, naj mi blagovoli za „Koledarček“ leta 1854. poslati podobo svojo. Na to mi je odgovoril tako: „Čeravno se dolžnega čutim, po svoji slabi moči podpirati vse, kar je dobro in koristno, in tudi mene smete šteti med tople prijatelje „Koledarčka“ Vašega, vendar mislim, da gre drugim možem pred menoj prednost, da jih v podobah predstavite slov. svetu. Zraven tega pa je še neka druga okoliščina, da nemoremo izpolniti predrage mi Vaše želje in ta je, da nimam nobenega prav dobrega portrêta svoje osebe, zakaj tisti od l. 1847. ni dober in bi ne ugajal ne Vašim ne mojim prijateljem, ker bila bi podoba, na kateri bi bil edini moj podpis, kakor Nemec pravi, „getroffen“. Vsak bi rekel: „tako ne izgleda naš Slomšek!“ Potrpíte tedaj z menoj, da pridem do tega, da Vam morem poslati „ein wohlgetroffenes Portrait“. Ta beseda, predragi moj gospod Janez, pride iz srca“. Tako mi je pisal Slomšek 5. junija 1853. leta. Danes se nam je odkrila izvrstna podoba ljubljenca našega, a žalibog, ne več živega, ampak — mrtvega, in edino to nam je v tej britkosti tolažba, da 24. junija letošnjega leta se izpolnuje želja njegova od 5. junija 1853. leta. Da, da! res — ves kakor je bil, tako ga gledamo v spomeniku. Na srcé ima položeno svojo desno roko, kazaje s tem, da v svojem srcu je nosil narod svoj ves čas svojega življenja!“ — O 2. zadevi pa se glasí dr. Bleiweisovo pismo tako-le: „V zadnjem svojem pismu od 1. avgusta 1862. leta, tedaj 7 tednov pred smrtjo, me je preblagi knezoškof vabil na obletnico Mariborske čitalnice, pa mi med drugim pisal: „Vi, prijatelj, ne veste, kake nadloge pri nas imamo, vendar zaupam, da nas ne bodo potlačili: „post tenebras spero lucem“ (po tminah zaupam zagledati luč).“ — Čitatelji naši vidijo, kako britko je nepozabljivi naš vladika tožil o nadlogah, ki so jih Slovenci Štajarski imeli, ko je dr. Bleiweisa vabil na obletnico čitalnice Mariborske, vendar se je nadjal boljih časov. Nemo-goče skor bilo bi takrat preblagemu vladiki misliti to, da se po preteku 16 let „svobodne ère“ bode našel človek v Mariboru, ki bode zarad spomenika, ki mu ga je stavila pieteta slovenskega naroda, prepovedal celó vsako dalje delovanje čitalnice!! — še manj pa, da se mora še celó vprašanje rešiti: ali spominek visokospoštovanega višega duhovnega pastirja in še posebnega dobrotnika Mariborskega mesta sme ostati v mestni farni cerkvi ali ne?! Za Boga! kje neki smo? — smo li še v Avstriji ali že na Turškem? Zoper tako nedopadljivo postopanje župana Reiserja vložil je dotični odbor pritožbo na višje mesto; željno pričakujemo rešitve.

Iz Železniške okolice na Gorenjskem 28. rožn. L. — Prav rado se zgodi, da če kak kraj zadene kaka nesreča, jih rado še več za njo pride. V Dražgošah vlomili so bili letošnjo spomlad tatovi prav na „strokovnjaški“ način v farovž, odnesli bili skoz okno skrinjico, v kateri se je nahajalo cerkveno denarno imetje, ter odprli jo z vetrihi v neki nasamni senčni koči. Denarja je bilo le kakih 60 gl. v srebru, obligacij pa vrednih za več tisuč goldinarjev. Kakor pa pri vlomu, tako pokazalo se je strokovnjaštvo tudi zarad obligacij. Tatovi so morali vedeti, da za nje bi ne dobili oni kot nepravi gospodarji nič denarja, pač pa da bi jih obligacije utegnile izdati sodniški oblasti v roke; toraj so jih popustili na mestu, in odnesli le gotovino. Tatovom dozda niso mogli priti še nič na sled, akoravno sum ene precej natolcuje. — Zadnjo nedeljo o procesiji s presv. Rešnjim Telesom pripetila se je pa ondi zopet nova nesreča. Streljavcem vnel se je kmalu

o pričetku procesije ves pripravljen smodnik, in bila sta dva fanta tako zelo ranjena in opečena, da je eden že umrl, drugi je bil previden tudi že za smrt, pa mu je zdaj neki bolje. Večkrat se je že pri enacih nezgodah streljavcem očitalo, da so premalo pazljivi, mogoče da je tako. Kedar pa je vlažno vračje, kakor je bilo ravno v nedeljo, streljavcem smodnik in možnarji nekako nagajajo in se res o tacem vremenu najrajše pripetijo take nesreče.

Iz Cola nad Vipavo 15. junija. (*Gozd in koze; razdelitev občinskih pašnikov.*) Ni dolgo, kar je v „Slov. Nar.“ nekdo iz Vrabč opazoval županom po Vipavskem, naj bi posnemali vrlega Vrabškega župana o pogozdovanji in zasajevanji gozdnih sadik po pašnikih itd. Jez popolnoma odobrujem dopisnikovo priporočilo, al obžalovati moram, da ni davno, kar sem ravno na Vrabških pašnikih videl pasti gozdu zelo škodljive koze in s tem podirati Vrabškega župana dobro prepoved. Kdaj pač bodo ljudje spoznali, da koza in gozd sta tu, kar mačka in pa slanina, ali pa ogenj in suba slama! Večkrat sem že župane slišal tožiti, da ne morejo kóz odpraviti in gozdov, da so ljudje hudi, če se jim to prepoveduje itd. Jez jim to rad verjamem, pa vendar rečem, da je to prazen izgovor, kajti za gotovo smem trditi, da noben župan v tej zadevi ni toliko poskusil, kakor ravno jez, ki sem bil celó prisiljen, nekemu kozavemu nepokornežu zarad kazni, ki je ni hotel plačati, kravo na očitni dražbi prodati; dotični posestnik me je tožil pri sl. deželni odboru, ki je moje delovanje popolnoma potrdil. Tako so se koze iz naše občine odpravile, in zdaj so mi prejšnji največi nasprotniki za to hvaležni, ker vidijo, kako se vse lepše zarašča. Tedaj le pogum, gospodje župani, kjer je še tega vruga kaj, proč z gozdnimi tatovi! Storit neizprosljivi svojo dolžnost in pokažite, da ste vredni biti načelniki občinam.

— Naj se še nekoliko nazaj na dopis iz Vrabč ozrem, iz katerega je razvidno, da tukajšnji napredek o pogozdovanji ni še povsod po Vipavskem znan. Zato ne bo odveč, da nekoliko o tem omenim. Nekateri tukajšnji posestniki imajo precejšnje število lepih in čvrstih gozdnih dreves, katera so iz Postojnske in Senožeske državne drevesnice po mojem nasvetu vdobili in jih nasadili. Tudi jaz se že 8 let vkvarjam s pogozdovanjem in sem že toliko dosegel, da imam zdaj na svojem posestvu na tisoče prav lepih mecesnovih, borovčevih in smrekovih drevesic; nekatera so že tako velika, da so me, akoravno nisem prav majhen, že dorasla. Tudi sem letošnjo pomlad prepustil 6 oralov svojega lastnega pašnika, da so mi ga iz državne podpore zasadili, in to največ le iz tega namena, ker omenjeni pašnik leži pri konkurenčni cesti, po kateri sila veliko tujih ljudi potuje, da naj jim omenjeni zasajeni pašnik v izgled in podbujo služi. Najbolj važno pa je to, da se je tukaj pred 2 letoma na mojo prošnjo s državno podporo naredila prav lepa praktična gozdna drevesnica, in letos se je že celó vodnjak za zalivati napravil. Že se je letos 74.000 sadik mnogim posestnikom iz te drevesnice razdelilo; za prihodnjo pomlad se jih bode lahko na milijone oddalo. V naši okolici jih bo vsak dobil brezplačno, kolikor mu bo drago. Naj bi si tedaj že zdaj vsak, kdor ima srce za napredek gozda, tak prostor omislil in odločil, kateri ni za družega kakor za naredbo gozdnega drevja, da saj nekoliko zabranimo, da nas čedalje večja burja popolnoma ne konča. Tukaj pri nas na Colu je to tem bolj potrebno, ker od naše strani ima burja prav za prav vhod v Vipavsko dolino in potem dalje po Krasu naprej. Tedaj delajmo vsak po svoji moči in dolžnosti, posebno pa mi Colani, da naše slabe, skalovite in zelo Krasu podobne pašnike, posebno kedar ni mogoče zarad

strmine živine pasti, z drevjem zasadimo! — Naj še h koncu omenim, da bi bilo močno želeli, da bi se vendar enkrat potrdila postava, katera je bila že večkrat predlagana, namreč, da bi bili prisiljeni, skupne pašnike razdeliti! Jaz se že 2 leti z drugimi pooblastenci vred borim za to, da bi se naši skupni pašniki, katerih je 995 oralov, med 60 upravičenih posestnikov razdelili; dozdamo že toliko dosegli, da imam upanje, da se bode to sila važno delo kmalu pričelo, česar vsi previdni sosedje željno pričakujejo.

Andrej Rovan.

S Suhora nad Metliko. (*Javna zahvala.*) Več let že se skazuje čestiti gospod Feliks Hess, c. k. poštar, župan in posestnik v Metliki, velikega dobrotnika ne le naše farne cerkve, ampak tudi tukajšnje ljudske šole, daroval jej je prekrasno podobo našega presvitlega cesarja in vsako leto daruje lep znesek za učne pripomočke revnim otrokom. Bog nam ohrani še več let šolskega dobrotnika!

Davorin Tomec,

župnik in predsednik krajnega šolskega sveta.

Iz Ljubljane. — Precejšnjo senzacijo je izbudila novica, da se je gospodu naučnemu ministru vzvidelo na to delati, da zraven 3 gimnazij (više gimnazije v Zateču na Českem, nižje gimnazije v Sinji v Dalmaciji in realne gimnazije v Bruntalu v Šleziji), katere imajo od prihodnjega šolskega leta počenši polagama nehati, je tudi gimnazija v Kranji. Če je gospoda ministra pri tem predlogu vodil princip varčnosti z državnim denarjem, no, zategadel mu nočemo ugovarjati, al vprašanje drugo in vprašanje po vse upravičeno je to: kako da namesti Kranjske gimnazije mrtvaški zvon ni zapel maloletni Kočevski, ki menda komaj polovico toliko učencev šteje kot Kranjska?*) Se li nemškimi Kočevarjem na ljubo vzdržuje ta revica blizu Novomeške, katera tudi kakor Ljubljanska veliko bolj ime nemške gimnazije zasluži kakor slovenske? Da gosp. dr. Stremayer v vsem dosleden ostane v svojem načelu, da so Nemci „izvoljeni narod“ v Avstriji, kaže iznova to, da ohrani majhni peščici 25.000 Nemcev na Kranjskem gimnazijo nemško, nad 453.000 Slovencev pa nobene slovenske nima!

— Čebelarškemu Kranjskemu društvu) je sl. ministerstvo kmetijstva za letošnje leto podelilo 200 gold. podpore.

— Za župnika in dekana v Šmarji je imenovan gosp. Andrej Drobnič, župnik Knežski.

— Tako imenovani „češnjev sejm“ v pondeljek je bil malo obiskan, le goved in kónj so prav veliko pripeljali in bila je kupčija zelo živahna posebno zato, ker je mnogo Korošcev in Bavarcev prišlo na sejm, ki so živino precej dobro plačevali.

— Koliko častnega priznanja so gospodje pevci naše čitalnice o priliki Slomšekove svečanosti prejeli v Mariboru celó od nemške gospode, je kazal viharji aplavs po vsaki njihovi pesmi. Srcem rodoljubov Štajarskih zelo potrtem po nepričakovanem Reiserjevem ukazu je pa njihovo petje bilo še posebna tolažba, o kateri „Slov. Gospodar“ tako-le piše: „Jako razveselili so nas in s svojim krasnim petjem tolažili so nas gospodje Ljubljanske čitalnice, kojih 10 nas je počastilo pod vodstvom gosp. Valente; posebno občudovali smo čudovito lepi tenor (gosp. Medena). Sprejmite, dragi bratje Ljubljanski, našo pristrčno zahvalo!“

— (*Valvazorjeve kronike 35. snopič*) je prišel te dni na svetlo, jako zanimiv po prikladi, v kateri nabajamo

*) Na Kočevski gimnaziji je 45 učencev pa 8 profesorjev, po takem pride na vsacega profesorja po 5⁵/₈ učencev.

po Kranjskem najdene napise; 6. knjiga razpravlja slovenski jezik, navade na Kranjskem, pri stavbah, krstih, pogrebi i. t. d. Zanimiv je ta snopič tudi zato, ker se v njem nahaja ciriliška in glagoliška abeceda in pa primera nekterih besedi v 14 jezicah. V eni podobi se nam predstavlja noša Kranjska.

— Za gotovo se nam poroča, da tudi najdenišnica v Trstu prihodnje leto neha, ker deželni odbor Tržaški ima že pripravljen načrt deželne postave, po kateri ima, kakor v Ljubljani in drugej tudi v Trstu nehati ta hiša, v kateri nezakonske matere na 10letne deželne stroške puščajo otroke, večkrat premožni očetje taci otrok pa se v pest smeja, da dežela plačuje za njihove pregrehe. Odprava Tržaške najdenišnice bo na velik dobiček tudi Kranjski deželi.

— Ravno zdaj, ko se te vrstice pišejo, lije zopet s bliskom in gromom dež kakor s škafa; okoli 7. ure zjutraj pa smo imeli toče na debelo. Bati se je, da ne bi ubogih močvircev zadela povodinj in jim vničila lepe pridelke, katerih so se nadejali. Sploh se je Medart letos tako slebega „vremenskega preroka“ skazal, da je ob vse dobro ime prišel.

Ravnokar se nam poroča, da je toča danes zjutraj pred 7. uro v 5 minutah skoraj popolno uničila polje in sadno drevje krog vasi Švice in Dobrove. Oblake je drvila od ene strani turška burja, od ene sever. Toča je prišla iz kolobara oblakov, ki je bil videti od sv. Katarine, in se je vrtil proti Brezovici. — Tudi iz Mednega, od Save in iz Udmata se nam poroča o hudi toči.

— (Na vrtu kmetijske družbe) so sledeče kmetijske mašine na prodaj: mlatilnice, slamoreznice novejšje najdbe od Lanca v Manheimu, mašine za žito čistiti in pa jako dobri lahki in močni Cugmajerjevi plugi. Naročila tudi na mnogovrstno drugo orodje in mašine sprejema radovoljno

P. Skale,

začasni oskrbnik družbinega vrta.

— (Pobirki iz časnikov.) „Turški list“ se pritožuje zaradi zvonjenja ob praznikih v Šentpeterski cerkvi in zaradi streljanja z možnarji — zaradi prvega morda za to, ker mu Hilzerjevi zvonovi nikjer niso všeč. O drugem pa nam je tožba celó nerazumljiva. Tu se strelja na čast Bogu, ki je več, kakor kak deželni predsednik, kateremu na čast naši nemčurski „schützi“ napravljajo streljanje brez ozira na ušesa in čutnice ljudi. Zakaj se pa takrat „Turški list“ ni nikdar oglasil, ko so na starem streljišči vsako nedeljo pokali ne le s puškami, ampak tudi z možnarji, da je vse, kar je bilo živega, bežalo in se je pok po vseh Poljanah razlegal?

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Po lastnoročnem pismu presvitlega cesarja do kneza Auersperg-a, predsednika ministerstva Avstrijskega, je bil državni zbor 27. dne junija odložen; za kako dolgo, ni povedano; v tem pismu izreka cesar obema zbornicama zadovoljnost in zahvalo za požrtvovalno iskrenost in patriotski duh, s katerimi ste oni dovršili težko delo pogodbe na prid skupne države. Ob enem izrazuje to pismo nado, da bode čujstvo nerazdeljive skupnosti in zavest skupnih interesov v obeh delih monarhije iznova globokeje korenike pognala. — Drugo pismo cesarjevo pa se zahvaluje ministrom, da so to delo srečno dognali.

— O ministerstvu, ki je obljubilo mahoma odstopiti, ko bode nova pogodba z Ogersko sklenjena, se ne sliši nobenih družih prememb, kakor to, da bo lehn

minister notranjih oprav baron Lasser stopi iz ministerstva, morebiti tudi bo lehni dr. Stremayr, — druga poročila pa nasproti pravijo, da on stopi na mesto Lasserjevo. Govori se tudi, da dobimo Taafeovo ali Trautmansdorfovo ministerstvo. „Deutsche Zeitg.“ in nova „Presse“ razpravljata zdaj prihodnji program ministerstva; mi pa pravimo: dokler se sistema ne premení, je Slovanom Avstrijskim malo mar za to, kdo je minister.

— Volitve deželnih poslancev v tistih deželah, kjer so bile spomladi nenadoma ustavljene, kakor na Štajarskam itd., so razpisane za mesec september. — Po takem se utegnejo deželni zbori začeti oktobra meseca.

— Za 500.000 gold. se bo kovalo novih krajcarjev ali z drugimi besedami rečeno, novih krajcerjev dobimo 50 milijonov. Kakor je „Vorstadt Zeit.“ lpre-računala, bi treba bilo 555 konj, da ta kupreni zaklad prepeljejo iz denarne kovnice.

Ogersko. Iz Budapešta. — Kralj sam je s kratkim govorom sklenil državni zbor. Dvojno glavno nalogo je imel ta zbor: popraviti žalostne finance in ponoviti pogodbo z Avstrijo. Ker se deficita Magjari nikoli ne bodo znebili in ker kolovodje levičniki nikakor niso zadovoljni z novo pogodbo, se samo po sebi umeje, da so se poslanci razšli s kislimi obrazi. Tedaj taka v Budapešti kakor na Dunaji.

Hrvaško. Iz Zagreba. — Deželni zbor je sklican na 8. dan t. m.

— Kako „Nar. list“ naznanja, naukazano je vladi 700.000 gold. za nakup kónj za armado v Dalmaciji. Ljudstvo rado prodaja svoje konjiče, zato se je nakupilo že mnogo dobrih kónj v okrožji Zadarskem.

Nemčija. Iz Berolina. — Nove volitve za državni zbor imajo biti 30. dne t. m. Volilna borba bo huda, kajti velik razpor je nastal med državnim kancelarjem in narodno-liberalno stranko, in pojedini volilni klubi proglašajo svoje posebne kandidate brez ozira na predloge središnjega volilnega odbora, vladni agitatorji pa hujskajo odbor proti odboru.

— Kongres bode menda kmalu končan, ker so se o glavnih točkah že zedinili, manjše reči pa se prihranijo dogovorom pooblaščenem na Dunaji. Srbija in Rumunija ste proglašeni za popolnoma neodvisni z verno pravico za vse vernike enako. Črne gore meje se imajo pomakniti nekoliko nazaj, menda zato, ker hoče imeti Avstrija širjo pot do Egejskega morja. Turški pooblaščenici so dobili iz Carigrada ukaz, le formalno še protestirati zoper zasedbo Bosne in Hercegovine, ki se je po najnovejših poročilih že pričela.

Iz Rima. — Ker sv. oče nekako boleha, svetovali so mu zdravniki, naj poletni čas zapusti zidovje Vatikana in gre na deželo; al on je odgovoril: „Previdnost Božja me je povzdignila v visoko čast papeža. Jaz sem to nalogo sprejel z vsemi poslednicami, zato se ne izneverim nobeni svojih dolžnosti. Če treba, da tú umerjem, — pripravljen sem za to.“

Žitna cena

v Ljubljani 28. junija 1878.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 10. — banaška 10 fl. 49. — turšice 6 fl. 20. soršice 6 fl. 80. — rži 6 fl. 34. — ječmena 5 fl. 63. — prosa 7 fl. 3. — ajde 5 fl. 85. — ovsa 3 fl. 41. — Krompir 2 fl. 50 kr. 100 kilogramov.